

و جشنواره‌های دیگر

بار دیگر، جشنواره‌های دیگر برای کتابهای آموزشی رشد برپا شد و این بار، نوبت کتابهای آموزشی دوره‌های ابتدایی و راهنمایی سه سال اخیر است که به داوری و تماشا گذاشته شوند و برترین‌ها و مناسب‌ترین‌هایشان با برنامه آموزشی کشور، دیده و معرفی شوند. در واقع جشنواره فرصتی برای ناشران کتابهای آموزشی است که داشته‌های خود را و نتیجه کوشش‌های دل‌سوزانه خود را رو کنند.

برگزاری برنامه‌های پایانی جشنواره، گرچه به یک روز و به یک بعد از ظهر خلاصه می‌شود، اما ثمره کوششی بی‌گیر و مستمر است که می‌توان گفت از فردای پایان یافتن ششمین جشنواره، که مختص کتابهای آموزشی دوره‌های ابتدایی و راهنمایی بود، آغاز شده است. بخش زیادی از کتابهای حاضر در جشنواره، کتابهایی است که طی این چند سال بررسی شده و عنوان کتاب مناسب را به چنگ آورده‌اند.

از آن که بگذریم، این فرصت فشرده، حاصل تلاش تعداد زیادی از کارشناسان، معلمان و کارمندان اداری سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی، از یک سال پیش تا کنون است؛ نامه‌نگاری با ناشران کتابهای آموزشی، دسته‌بندی کتابهای مناسب سالهای پیش، پی‌گیری برای دریافت کتابهای تازه‌تر، مشورت و گفت‌وگو برای یافتن ترکیب مناسب گروه‌های داوری، تشکیل گروه‌های داوری و بررسی مرحله به مرحله کتاب‌ها و...

مقصود من از یادآوری زحمات و کوشش‌های همکارانم طرح این پرسش است که آیا همه چیز به همین برنامه و معرفی برگزیدگان ختم می‌شود؟ اگر پاسخ مثبت است، باید فکر کرد که آیا ارزش این همه زحمت و هزینه را دارد؛ و اگر جواب منفی است این سؤال مطرح می‌شود که خروجی این جشنواره چیست؟ آیا این خروجی‌ها متناسب با همه تلاش‌ها و منابع صرف شده است یا خیر. هدف طرح سامان بخشی کتابهای آموزشی، معرفی کتابهای مناسب و برگزیده است تا معلمان، خانواده‌ها و دانش‌آموزان بتوانند با تکیه بر کارشناسی‌های صورت گرفته، کتاب مورد نظر خود را

با حضور کارشناسان و ناشران آموزشی

بررسی میزان اثر بخشی طرح سامان بخشی کتاب‌های آموزشی

آسان‌تر تهیه کنند؛ به عبارت دیگر وقتی که قرار است معلمان و دانش آموزان، احتمالاً با آزمون و خطا برای یافتن کتاب مناسب صرف کنند، صرفه‌جویی شود و این کار را کارشناسان آشنا با برنامه آموزشی به عهده بگیرند.

اگر خواننده به نظر کارشناس اعتماد و تکیه کند، کتابهای مناسب فروش بیشتری خواهند داشت و این موضوع باعث خواهد شد که هم ناشران و مؤلفان انگیزه بیشتری برای تولید کتابهای آموزشی مناسب‌تر پیدا کنند و هم کتابهای نامناسب به مرور میدان خود را از دست بدهند و در درازمدت، وضعیت کتابهای آموزشی سامان پذیرد.

این هدف، امروز و پس از گذشت یک دهه از اجرای طرح، تا چه میزان محقق شده است؟ ما برای پاسخ‌گویی به این پرسش و اندازه‌گیری میزان دستیابی خود به این هدف، نیاز به چند شاخص و معیار داریم. پرسش‌هایی از این دست می‌تواند تصویری نسبی از موفقیت ما را نشان دهد: آیا اکنون ناشران به صورت خودجوش و با علاقه کتابهای تازه خود را برای دبیرخانه سامان بخشی ارسال می‌کنند یا هنوز لازم است از طرف دبیرخانه طرح با ناشران تماس گرفته شود؟ آیا ناشران بی‌گیر سرنوشت آثار خود هستند؟ آیا تأیید کارشناسان برای آنها اهمیت دارد؟ آیا فروش کتابهای مناسب و برگزیده جشنواره‌های قبل بالاتر رفته است؟ آیا انگیزه برای چاپ کتب مناسب و رعایت استانداردهای ارائه شده بیشتر شده است؟ آیا خانواده‌ها، معلمها و دست‌اندرکاران مسائل آموزشی و سایر مخاطبان با طرح سامان بخشی و خروجی‌های آن آشنا هستند؟

برای یافتن پاسخ این پرسش‌ها و پرسش‌هایی مانند آن، انجام پژوهشی دقیق که در یک چارچوب علمی به ارزیابی طرح سامان بخشی و خروجی‌های مرتبط با آن مثل کتابخانه و جشنواره بپردازد و با نتایج تحلیلی آن، راه را برای ادامه کار هموارتر و روشن‌تر سازد، ضروری به نظر می‌آید. به نظر می‌رسد بدون این بررسی و احتمالاً بدون بازنگری متکی به یافته‌های پژوهشی، ادامه طرح منجر به همان نتایجی می‌شود که تا به حال شده است.